

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Tiedonhallintamalli

Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymä

Hallitus x.x.2021 § xx

Voimaantulo 1.1.2022

Sisällysluettelo

Tiedonhallintamalli.....	1
1. Yleistä	3
2. Tiedonhallintamalli ja muutosvaikutusten arviointi	4
3. Tiedonhallinnan toimintaprosessit	4
4. Tiedonhallinnan tietovarannot.....	5
5. Tiedonhallinnan tietoaineistot	6
6. Tiedonhallinnan tietojärjestelmät	6
7. Tietosuoja- ja tietoturvallisuustoimenpiteet	7
8. Kuvaus asiakirjajulkisuuden toteuttamiseksi	7
9. Tietopyynnöistä aiheutuvat kustannukset	7

Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymän tiedonhallintamalli

1. Yleistä

Vuoden 2020 alusta alkaen on ollut voimassa laki julkisen hallinnon tiedonhallinnosta (906/2019, jäljempänä tiedonhallintalaki). Kuntayhtymän on ylläpidettävä sen toimintaympäristön tiedonhallintaa määrittelevää ja kuvaavaa tiedonhallintamallia.

Valtuusto on siirtänyt vastuun tiedonhallinnasta ja asiakirjahallinnan järjestämisestä hallitukselle. Hallituksen tehtävänä on vastata siitä, että tiedonhallintalain mukaiset vastuut, käytännöt ja valvonta on määritetty kuntayhtymässä.

Tiedonhallintalain lisäksi kuntayhtymälle on säädetty velvollisuuksia julkisuuslaissa (621/1999), digipalvelulaissa (306/2019), arkistolaisissa (831/1994), hallintolaissa (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) sekä Euroopan unionin tietosuojasetuksessa ja kansallisessa tietosuojalaissa (1050/2018).

Tämän tiedonhallintamallin tarkoituksena on kuvata ja koota yhteen ne vastuut, jotka tiedonhallintaan liittyvät. Jokapäiväisessä työssä tiedonhallinnan koordinoinnista vastaa sairaanhoitopiirin tiedonhallinnan ohjausryhmä, johon kuuluvat tiedonhallinnan vastuuviranhaltijat.

Tiedonhallintamallin tarkoituksena on:

- määritellä ja kuvata kuntayhtymän toimintaympäristön tiedonhallinta;
- toimia palvelujen kehittämisen apuvälineenä;
- toimia asiankäsittelyn suunnittelun ja toteuttamisen apuvälineenä;
- toimia tietoaineistojen suunnittelun ja toteuttamisen apuvälineenä;
- toimia tiedonsaantia koskevien oikeuksien ja rajoitusten toteuttamisen apuvälineenä;
- auttaa moninkertaisen tiedonkeruun vähentämisessä;
- olla apuväline tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuuden toteuttamisessa; sekä
- toimia apuvälineenä tietoturvallisuuden ylläpidossa.

2. Tiedonhallintamalli ja muutosvaikutusten arviointi

Tiedonhallintamallia ylläpidetään palvelujen, asiankäsittelyn ja tietoaineistojen hallinnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi, tiedonsaantia koskevien oikeuksien ja rajoitusten toteuttamiseksi, moninkertaisen tietojen keruun vähentämiseksi, tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuuden toteuttamiseksi sekä tietoturvallisuuden ylläpitämiseksi.

Kuntayhtymän tiedonhallintamalli koostuu seuraavista kokonaisuuksista:

- 1) tiedonhallintamallin toimintaprosessit;
- 2) tiedonhallinnan tietovarannot;
- 3) tiedonhallinnan tietoaineistot;
- 4) tiedonhallinnan tietojärjestelmät; sekä
- 5) tietosuoja- ja tietoturvaluustoimenpiteet.

Suunniteltaessa tiedonhallintamallin sisältöön vaikuttavia olennaisia hallinnollisia uudistuksia ja tietojärjestelmien käyttöönottoa kuntayhtymä arvioi näihin kohdistuvat muutokset ja niiden vaikutukset suhteessa tiedonhallinnan vastuisiin.

Muutosten arvioinnissa otetaan huomioon tietovarantojen yhteentoimivuus sekä niiden hyödynnettävyys tietoaineistoja muodostettaessa ja käytettäessä. Arvioinnin perusteella ryhdytään tarpeellisiin toimenpiteisiin tiedonhallintamallin muuttamiseksi ja muutosten toimeenpanemiseksi. Tietosuoja koskevasta vaikutustenarvioinnista ja siihen liittyvästä ennakkokuulemisesta säädetään erikseen.

3. Tiedonhallinnan toimintaprosessit

Tiedonhallintalaissa toimintaprosesseilla tarkoitetaan viranomaisen asiankäsittely- tai palveluprosessia. Tiedonhallinnan toimintaprosesseja käsittelevät asiakirjat sisältävät tiedot tietojen käsittelytehtävistä, prosessista vastaavat viranhaltijat, tehtävien ja toimintaprosessien tiedonhallinnan valvontamenettelyt ja valvonnasta vastaavat sekä muut tiedonhallintalaissa säädetyt asiat.

Kuntayhtymän tietohallinnan toimintaprosesseja on kuvattu seuraavissa asiakirjoissa:

- kuntayhtymän hallintosääntö;
- tietosuojapolitiikka sekä muut tietosuojaan liittyvät asiakirjat;
- tiedonohjaussuunnitelma (valmistuu vuoden 2021 aikana);

- tietovarantojen prosessikuvaukset (valmistuu vuoden 2022 aikana);
- tiedon luovutuksen käytännöt ja tietopyynnöt (asiakirjajulkisuuskuvaus);
- saavutettavuusseloste;
- toisiokäytön hallintamalli (valmistuu vuoden 2022 aikana); sekä
- potilaskertomusarkiston toimintaohje.

4. Tiedonhallinnan tietovarannot

Prosessien käyttämä tieto, keräämä ja tuottama tieto muodostuu tai kertyy tietovarantoihin, joita kuntayhtymä hallinnoi. Kuntayhtymällä on seuraavat kymmenen tietovarantoa:

- yleishallinnon ja sairaanhoidonhallinnon tietovarannot;
- henkilöstöhallinnon tietovaranto;
- taloushallinnon tietovaranto;
- tietohallinnon tietovaranto;
- terveydenhuollon tietovaranto;
- sosiaalihuollon tietovaranto;
- hankinta- ja materiaaliyksikön tietovaranto;
- kunnossapito ja kiinteistöhuollon tietovaranto;
- ympäristöhuollon tietovaranto; sekä
- lääkintä- ja viestintätekniiikan tietovaranto.

Tiedonhallinnan tietovarantoja käsittelevät asiakirjat sisältävät tiedot tietovarannon hallinnointitehtävistä, tietovarannosta vastaavat viranomaiset, rekisterinpitovastuut, tietovarantojen ylläpidon ja hyödyntämisen valvontamenettelyt ja valvonnasta vastaavat sekä muut tiedonhallintalaissa säädetyt asiat.

Kuntayhtymän tiedonhallinnan tietovarantoja on kuvattu/tullaan kuvaamaan seuraavissa asiakirjoissa:

- tiedonohjaussuunnitelma;
- ICT-ympäristön kokonaisarkkitehtuurin kuvaus (valmistuu vuoden 2023 aikana); sekä
- tiedon luovutuksen käytännöt ja tietopyynnöt (asiakirjajulkisuuskuvaus).

5. Tiedonhallinnan tietoaineistot

Kuntayhtymän tietovarannot sisältävät erilaisia tietoaineistoja. Tiedonhallinnan tietoaineistoja käsittelevät asiakirjat sisältävät tiedot tietoaineistojen ylläpitotehtävistä, ylläpidon vastuut, tietoaineistojen ylläpidon ja hyödyntämisen valvontamenettelyt ja valvonnasta vastaavat sekä muut tiedonhallintalaissa säädetyt asiat.

Kuntayhtymän tiedonhallinnan tietoaineistoja on kuvattu seuraavissa asiakirjoissa:

- asianhallinnan ohje;
- tiedonohjaussuunnitelma; sekä
- rekisterihallinnon rekisteriselosteet.

6. Tiedonhallinnan tietojärjestelmät

Tietojärjestelmien kuvaaminen osana tiedonhallintamallia liittyy tarpeeseen tunnistaa ja kuvata myös tietojärjestelmien ylläpitoon liittyvät vastuut ja tuotantorakenteet.

Tiedonhallinnan tietojärjestelmiä käsittelevät asiakirjat sisältävät tiedot tietojärjestelmien hallinnointitehtävistä, tietojärjestelmästä vastaavat viranhaltijat, tietojärjestelmien ylläpidon ja hyödyntämisen valvontamenettelyt ja valvonnasta vastaavat sekä muut tiedonhallintalaissa säädetyt asiat.

Kuntayhtymän tiedonhallinnan tietojärjestelmiä on kuvattu seuraavissa asiakirjoissa:

- tietohallinnon puitesopimus ja palvelusopimus 2M-IT:n kanssa; sekä
- kuntayhtymän käyttämien tietojärjestelmien ja vastuukäyttäjien listaus.

7. Tietosuoja- ja tietoturvallisuustoimenpiteet

Kuntayhtymällä on suunniteltu ennakoon, millä tavoin tietoturvallisuus toteutetaan ja mitä menettelyitä tietojenkäsittelyn, tietojärjestelmien ja tietoaineistojen turvaamiseksi on toteutettu tai aiotaan toteuttaa ja miten nämä on vastuutettu.

Tietosuoja- ja tietoturvallisuustoimenpiteitä käsittelevät asiakirjat sisältävät tiedot toimintaprosesseihin, tietovarantoihin, tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin liittyvät tietoturvallisuustoimenpiteet ja niistä vastaavat viranomaiset, tietoturvallisuustoimenpiteiden toteuttamisen valvontamenettelyt ja valvonnasta vastaavat sekä muut tiedonhallintalaissa säädettyt asiat.

Kuntayhtymän tietosuoja- ja tietoturvallisuustoimenpiteitä on kuvattu seuraavissa asiakirjoissa:

- tietosuojapolitiikka sekä muut tietosuojaan liittyvät asiakirjat;
- potilastietojen tietosuojaohje;
- tietosuojaselosteet ja rekisteriselosteet;
- tietoturvapoliittika; sekä
- asiakirjojen suojelusuunnitelma.

8. Kuvaus asiakirjajulkisuuden toteuttamiseksi

Tiedonhallintalaki edellyttää, että kuntayhtymän on julkisuusperiaatteen toteuttamista varten ylläpidettävä kuvausta sen hallinnoimista tietovarannoista ja asiarekisteristä.

Kuvaus asiakirjajulkisuuden toteuttamiseksi on hyväksytty hallituksen kokouksessa x.x.2021 § x samalla kuin tämä tiedonhallintamalli on hyväksytty.

Kuntayhtymän tietopyyntöjä koskevat käytännöt on kuvattu seuraavissa asiakirjoissa:

- ohjeet potilastietojen luovuttamiseen; sekä
- muut tietojen luovutuskäytännöt.

9. Tietopyynnöistä aiheutuvat kustannukset

Kuntayhtymä perii asiakirja- ja tietopalvelumaksuja sekä tietopyyntöihin vastaamisesta siten kuin hallitus on päättänyt asiakirja- ja tietopalvelumaksuja koskevassa päätöksessään. Pääsääntöisesti asiakkaalle toimitetuista asiakirjoista ei peritä asiakasmaksuja.

Perittävät maksut koskevat mm. kohtuullisia kopio-, lunastus- ja lähetysmaksuja sekä tavanomaisen työn ylittävistä tiedonetsintätyöstä aiheutuvista kustannuksista. Tällöin tietopyynnön lähettäjälle ilmoitetaan etukäteen arvio kustannuksista.